

Τελευταία η Ελλάδα σε 9 κρίσιμους δείκτες

Ζητούμενο ένα νέο παραγωγικό μοντέλο με εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Διαρθρωτικά και χρόνια, προβληματικά χαρακτηριστικά, που στερούν τη δυνατότητα στην ελληνική οικονομία να επιταχύνει τον ρυθμό ανάπτυξης της και να τον διατηρήσει υψηλά μεσοπρόθεσμα, φωτίζουν οι πρόσφατες εκθέσεις της Κομισιόν και του ΙΟΒΕ, ενώ –σύμφωνα με πληροφορίες– ανάλυγες επιστημονικές περιέχει και η μεταπρογραμματική αξιολόγηση των ευρωπαϊκών θεσμών, που πραγματοποιήθηκε προ 10ημέρου.

Ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης καταγράφεται μόλις στο 0,7%, σύμφωνα με την έκθεση της Κομισιόν για τις μακροοικονομικές ανισορροπίες στην Ελλάδα, που δημοσιεύθηκε την περασμένη εβδομάδα. Αυτό σημαίνει ότι η συνταγή της ανάπτυξης θα είναι πολύ πιο δύσκολη τώρα που εξαντλήθηκε το «ελατήριο», αποτέλεσμα της κρίσης της COVID-19 και του Ταμείου Ανάκαμψης. Κατ' επέκταση, η κάλυψη της απόστασης των εισοδημάτων των Ελλήνων πολιτών από τα αντίστοιχα της Ε.Ε., που γιγαντώθηκε στην περίοδο των μνημονίων, δεν θα είναι περιπατός.

Οι προκλήσεις

Μεγάλη πρόκληση είναι η ανταγωνιστικότητα, φέρεται να

επισημαίνουν στην αξιολόγησή τους οι ευρωπαϊκοί θεσμοί, στο ίδιο πνεύμα με την έκθεση της Κομισιόν, που διαπιστώνει ότι «παρά τις σημαντικές βελτιώσεις, κέρη στις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, η ανταγωνιστικότητα που δεν σχετίζεται με το κόστος και η χαμηλή παραγωγικότητα παραμένουν πρόκληση».

Η συνταγή για τη θεραπεία αυτών των αδυναμιών είναι δεδομένη, αλλά δύσκολη στην εφαρμογή της: βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αύξηση των αποταμιεύσεων, περισσότερες επενδύσεις, αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας είναι κρίσιμες για την ανταγωνιστικότητα, τονίζει η έκθεση της Κομισιόν, περιγράφοντας ουσιαστικά την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, που δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Μία αλλαγή στην κατεύθυνση της υψηλότερης παραγωγικότητας και εξωστρέφειας, με ευρύτερη βιομηχανική βάση, μεγαλύτερη συμμετοχή των αγαθών στις εξαγωγές και ανεξάρτηση από τη μονοκαλλιέργεια του τουρισμού, υψηλότερο επίπεδο τεχνολογίας και ίδιους ψηφιακής. Οπως σχολίασε με νόημα ο κ. Βέττας, αυτή τη στιγμή «μιλάμε για μια σφαιρική καλύτερη εκδοχή της ίδιας οικονομίας».

Στο μέσο του επιχειρηματι-

«Παρά τις σημαντικές βελτιώσεις, κέρη στις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και η χαμηλή παραγωγικότητα παραμένουν πρόκληση», αναφέρει η έκθεση της Κομισιόν, ενώ εκτιμά ότι ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης καταγράφεται μόλις στο 0,7%.

Η κάλυψη της απόστασης των εισοδημάτων των Ελλήνων από τα αντίστοιχα της Ε.Ε., που γιγαντώθηκε στα μνημόνια, θα είναι δύσκολη.

κού περιβάλλοντος, η Κομισιόν διαπιστώνει εμπόδια στη δραστηριοποίηση σε συγκεκριμένους κλάδους όπως η ναυτιλία, οι κατασκευές, η ασφάλιση και οι νομικές υπηρεσίες. Σε μια άλλη αφορμή, σχετικά με τον επίμονο ύπνωση του, ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας είχε μιλήσει για ολιγοπώλια στα τρόφιμα, στα καύσιμα, στις τράπεζες, στην ιδιωτική νοσοκομειακή περίθαλψη, προκαλώντας αντιδράσεις. Αλλά και ο γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, καθηγητής Νίκος Βέττας, επισήμανε ότι για να μειωθεί ο πληθωρισμός, που πάντα ήταν υψηλότερος στην Ελλάδα από την Ευρώπη, «πρέπει να σπάσει

έναν πιο σκληρό πυρήνα που δεν εξαρτάται από τις ενεργειακές τιμές». Είναι λοιπόν προφανές πως η αγορά και ο ανταγωνισμός δεν λειτουργούν ρολόι.

Η αξιολόγηση των θεσμών διαπιστώνει, σύμφωνα με πληροφορίες, εμπόδια και στις συγχωνεύσεις μεταξύ επιχειρήσεων, κάτι που συντρέπει την κυριαρχία των μικρομεσαίων μονάδων στην οικονομία. Η εξαγγελία του υπουργού Εθνικής Οικονομίας Κωστή Χατζηδάκη μιας νέας νομοθετικής ρύθμισης για ενίσχυση των κινήτρων συγχώνευσης ικανοποίησε την Κομισιόν, μεταφέροντας αρμόδιες πηγές. Βεβαίως, εδώ το πρόβλημα δεν είναι μόνο νομοθετικό, αλλά και νοοτροπίας.

Κάτω από τη βάση

Η έκθεση της Κομισιόν καταγράφει βελτιώσεις σε αρκετά μέτωπα. Στο δημοσιονομικό, για παράδειγμα, δεν διακρίνεται κίνδυνος εκτροπής, ενώ το 2023 η Ελλάδα ξεπέρασε για μία ακόμη φορά τους στόχους, επιτυγχάνοντας πρωτογενές πλεόνασμα 1,9% του ΑΕΠ έναντι 1,1% του ΑΕΠ.

Βελτιώσεις σημειώθηκαν και αλλού, όμως, δεν ήταν αρκετές ώστε να αντιστραφεί η εικόνα. Έτσι, η έκθεση υπογραμμίζει ότι η Ελλάδα παραμένει στις τελευταίες ή στην τελευταία θέση σε κρίσιμους δείκτες, όπως οι παρακάτω:

1. Το δημόσιο χρέος, 160,9% του ΑΕΠ στο τέλος του 2023, είναι το υψηλότερο στην Ευρώπη.
2. Η δυναμική ανάπτυξη είναι χαμηλή 0,7%, ενώ την περίοδο 2025-2034 αναμένεται αύξηση του ΑΕΠ 0,9% κατά μέσον όρο.
3. Η ανεργία είναι υψηλή, στο 10,4% τον Δεκέμβριο του 2023, η συμμετοχή στην αγορά εργασίας είναι κάτω από τον μέσο όρο της Ε.Ε., 61,8% έναντι 70,5%, και παράλληλα καταγράφονται ελλείψεις εργατικού δυναμικού και εναντιοτικές των προσφερόμενων και ζητούμενων ειδικοτήτων.
4. Ο δείκτης καθαρής επενδυτικής θέσης ΝΙΡ είναι ο χαμηλότερος στην Ε.Ε., στο -140 το 2023 και προβλέπεται να υποχωρήσει στο -150.
5. Οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν κατά 3 μονάδες στο 16% του ΑΕΠ το 2025, κέρη και

στα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης, ωστόσο, θα παραμείνουν μακριά από τον μέσο όρο της Ε.Ε., που κινούνται στο 23% του ΑΕΠ.

6. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, 6,4% του ΑΕΠ το 2023 υποχώρησε, αλλά είναι πολύ υψηλό, 5 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το 2019, και αναμένεται να παραμείνει πάνω από 5% του ΑΕΠ και το 2025.

7. Οι αποταμιεύσεις κινούνται σε αρνητικό έδαφος (-2,7% του ΑΕΠ το 2017-22, έναντι 3,6% της Ευρωζώνης). Είναι η άλλη όψη του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και οι αναλύσεις προειδοποιούν πως αν δεν αντιστραφεί αυτή η τάση, δεν μπορεί να σταθριθεί μακροπρόθεσμα η ανάπτυξη.

8. Η κατανάλωση, σχεδόν 70% του ΑΕΠ, είναι η υψηλότερη στην Ε.Ε.

9. Τα κόκκινα δάνεια έχουν αφαιρεθεί από τους ισολογισμούς των τραπεζών (με 5,7%, ωστόσο, το σχετικό ποσοστό παραμένει το υψηλότερο στην Ε.Ε.), αλλά δεν έχουν εξαφανισθεί από την οικονομία (32% του ΑΕΠ ή 69,5 δισ. ευρώ έχουν οι servicers).